

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

રાજ રાની અને અન્ય

વિ.

કૈલાશ ચંદ અને અન્ય

ફેબ્રુઆરી ૧૭, ૧૯૭૭

[એમ. એચ. બેગ, મુખ્ય ન્યાયમૂર્તિ અને પી. એસ. કૈલાસમ, ન્યાયમૂર્તિ]

લિમિટેશન એક્ટ, ૧૯૦૮ ના અનુચ્છેદ ૧૪૨ હેઠળ સાબિતીનો ભાર - શીર્ષક પર આધારિત દાવાઓમાં કબજો ગુમાવ્યાની કબૂલાત કરનાર વાદીએ સાબિત કરવું પડશે કે તે બાર વર્ષની અંદર વાસ્તવિક અથવા માની લીધેલ કબજામાં હતો.

એક કલ્યાણ ચંદની દાવાવાળી મિલકત જે શીતલ પ્રસાદ (પુત્ર ૧/૩), બંસીધર (પ્રપૌત્ર ૧/૩) અને શિવ શંકર સંગમલાલ અને કૃપા શંકર (૧/૯+૧/૯+૧/૯ પૌત્રો) ના સંયુક્ત કબજામાં હતી, તે શિવ શંકર, સંગમલાલ અને બંસીધર દ્વારા તેમના પોતાના વતી અને કથિત રીતે કૃપા શંકર (જેઓ ત્યારે સગીર હતા) વતી ગીરવે મૂકવામાં આવી હતી. શીતલ પ્રસાદ ગીરોખતમાં પક્ષકાર

ન હતા. જ્યારે આખું મકાન ૩-૧૦-૧૯૩૭ ના રોજ કોર્ટની હરાજીમાં વેચવામાં આવ્યું, ગીરોના નાણાં વસૂલવા માટે હુકમનામું પસાર કરવામાં આવ્યું, ત્યારે કૈલાશ ચંદના પિતા ભગવાનદાસ (સામાવાળા નં. ૧) એ ઉક્ત મકાન ખરીદ્યું અને ૧૨-૯-૧૯૩૮ ના રોજ પ્રતીકાત્મક કબજો મેળવ્યો. મકાનનો રહેણાંક ભાગ કૃપા શંકર (અપીલકર્તાના પતિ) અને શીતલ પ્રસાદની પત્ની દેવિકા રાનીના કબજામાં હતો જેમણે ૨૨-૧-૧૯૪૧ ના રોજ મેળવેલા હુકમનામા દ્વારા ૧/૩ હિસ્સા પર પોતાનો અધિકાર પ્રસ્થાપિત કર્યો હતો. ભગવાનદાસ દ્વારા કૃપા શંકરને કાઢી મૂકવા માટે ૨/૩ હિસ્સા પર ઘોષણા અને કબજા માટે દાખલ કરવામાં આવેલો અન્ય દાવો ૨૭-૮-૧૯૪૫ ના રોજ મંજૂર કરવામાં આવ્યો હતો, અને, ફરીથી સિવિલ પ્રોસિજર કોડના ઓર્ડર ૨૧ નિયમ ૯૬ હેઠળ ૨૧-૧૧-૪૬ ના રોજ પ્રતીકાત્મક કબજો મેળવવામાં આવ્યો હતો. ૧૯૫૩ માં કૃપા શંકરનું અવસાન થયું અને તેમની પાછળ અપીલકર્તાઓ રાજ રાની (પત્ની) અને કાલી ચરણ (પુત્ર) રહ્યા. હરાજી ખરીદનાર ભગવાન દાસના પુત્ર સામાવાળા નં. ૧ એ ૧૦-૮-૧૯૫૯ ના રોજ દાવા નં. ૪૭૫/૧૯૫૯ ના રોજ ગેરકાયદેસર રીતે વસૂલવામાં આવેલા ભાડાના કેટલાક દાવાઓ અને અપીલકર્તાઓ દ્વારા ન ચૂકવવામાં આવેલ કરની રકમ ઉપરાંત ૨/૩ હિસ્સાના ભાગ પર ભાગલા અને કબજા માટે દાખલ કર્યો હતો. દાવામાં નીચે મુજબના આક્ષેપો હતા: (૧) હરાજી ખરીદનાર મકાનમાં ૧/૩ હિસ્સો ધરાવતી દેવિકા રાની સાથે મકાનના ૨/૩ ભાગ પર કબજો ધરાવે છે; (૨) પ્રતિવાદીઓને ઉક્ત મકાનમાં ૨/૩ હિસ્સા સાથે જાતે અથવા અન્ય કોઈ વ્યક્તિ મારફતે કોઈ લેવાદેવા ન હતી અથવા તેઓ માલિકો તરીકે

કોઈપણ સમયે ઉપરોક્ત મકાનના કોઈપણ ભાગના કબજામાં અથવા વપરાશમાં ન હતા; (૩) વાદીને મકાનની દેખરેખ રાખવામાં અને ભાડું વસૂલવામાં અડચણ ઉભી કરવામાં આવી રહી હતી અને પ્રતિવાદીએ કેટલાક ભાડૂઆતોને ગેરમાર્ગે દોર્યા હતા અને તેમને મળવાપાત્ર ભાડું વસૂલ્યું હતું. અપીલકર્તા પ્રતિવાદીઓએ એવી દલીલ કરી હતી કે (૧) ગીરો માન્ય ન હતો કારણ કે કાનૂની જરૂરિયાત માટે રકમ ઉછીની લેવામાં આવી ન હતી; (૨) જો મકાન ગીરોના અમલમાં વેચવામાં આવ્યું હોય તો પણ, તેઓ ખુલ્લેઆમ વાદીના અધિકારોને નકારતા રહ્યા છે અને ૧૨ વર્ષથી વધુ સમયથી મિલકત પર પ્રતિકૂળ કબજો અને વપરાશ ધરાવતા હતા જેથી, જો વાદી અથવા તેના પુરોગામીઓને કોઈ અધિકાર હોત, તો પણ તે સમય-મર્યાદાના કાયદાના અમલ દ્વારા સમાપ્ત થઈ ગયો હતો. ટ્રાયલ કોર્ટે દાવો મંજૂર કર્યો અને પ્રથમ એપેલેટ કોર્ટે તેની પુષ્ટિ કરી. હાઈકોર્ટમાં દાખલ કરવામાં આવેલી બીજી અપીલ પણ કાઢી નાખવામાં આવી હતી.

સ્પેશિયલ લીવ દ્વારા અપીલ મંજૂર કરતા, કોર્ટે,

કોર્ટે ઠેરવેલ કે:

(૧) બીજી અપીલમાં હાઈકોર્ટ અને તાબાની અદાલતો બાર વર્ષની અંદર વાદીના વાસ્તવિક અથવા માની લીધેલા કબજાના નિર્ણાયક પ્રશ્નને નક્કી કરવામાં અને તે અસર માટે તારણ આપવામાં નિષ્ફળ રહી છે.

(૨) વાદીએ સાબિત કરવું પડતું હતું કે તે બાર વર્ષની અંદર વાસ્તવિક અથવા માની લીધેલા કબજામાં હતો. જો તે સાબિત કરે કે તે ભાડું વસૂલ કરીને અથવા અન્યથા બાર વર્ષની અંદર માની લીધેલા કબજામાં હતો તો તે પૂરતું છે.

(૩) કાયદાની કલમ ૧૪૨ આ કેસમાં લાગુ પડે છે કે કેમ તે પ્રશ્નનો નિર્ણય ખરેખર પ્લીડિંગના અર્થઘટન પર આધારિત છે. અગાઉના લિમિટેશન એક્ટ દ્વારા સંચાલિત કેસોમાં, કોઈપણ કિસ્સામાં, માલિકી હક પર આધારિત દાવાઓમાં કબજો ગુમાવ્યાની કબૂલાત કરનાર વાદીએ સાબિત કરવું પડતું હતું કે તે બાર વર્ષની અંદર વાસ્તવિક અથવા માની લીધેલા કબજામાં હતો.

(૪) દાવામાં કરવામાં આવેલા આક્ષેપો એ આક્ષેપ સમાન છે કે પોતાની માલિકીનો દાવો કરીને અને ભાડૂઆતોને વાદીને ભાડું ન ચૂકવવા માટે પ્રેરિત કરીને, પ્રતિવાદીઓએ વાદીને બેદખલ કર્યો હતો. આવા કિસ્સામાં, જો વાસ્તવિક કબજો ધરાવનાર પ્રતિવાદીને શરૂઆતમાં સહ-હિસ્સેદાર માની શકાય, તો પણ વાદી ખરેખર એવો દાવો કરતો હશે કે સહ-હિસ્સેદારે તેને બેદખલ કર્યો છે અથવા બહાર કાઢ્યો છે. તેથી દાવામાં બેદખલીની કબૂલાત કરવામાં આવી હોવાથી, બાર વર્ષની અંદર બેદખલી થઈ હોવાના તેના કેસને સાબિત કરવાનો બોજ વાદી પર રહેશે કારણ કે જૂના લિમિટેશન એક્ટનો અનુચ્છેદ ૧૪૨ આવા કેસમાં લાગુ પડતો હતો. વર્તમાન કેસમાં, જો સહ-હિસ્સેદારને પ્રતીકાત્મક કબજાની સોંપણી કોઈપણ પ્રતિકૂળ કબજામાં અડચણ ઉભી કરે છે તેમ કહી શકાય તો પણ, તે અડચણ બાર વર્ષ પછી થઈ હતી.

બિંધ્યાચલ ચંદ અને અન્ય વિ. રામ ગરીબ ચંદ અને અન્ય એ.આઈ.આર. ૧૯૩૪
અલ્હાબાદ ૯૯૩, નો સંદર્ભ લેવામાં આવ્યો.

માણિક્યલા રાવ વિ. નરસિંહાસ્વામી એ.આઈ.આર. ૧૯૬૬ સુપ્રિમ કોર્ટ ૪૭૦,
ને અલગ તારવવામાં આવ્યો.

અપીલ મંજૂર કરવામાં આવી અને સમય-મર્યાદાના સમયગાળામાં વાદી કબજામાં
હતો કે કેમ તે નક્કી કરવા માટે કેસ પ્રથમ એપેલેટ કોર્ટમાં મોકલવામાં આવ્યો.

સિવિલ એપેલેટ જ્યુરિસડિક્શન: વર્ષ ૧૯૬૮ ની સિવિલ અપીલ નં. ૧૯૮૪.

(વર્ષ ૧૯૬૩ ની સેકન્ડ અપીલ નં. ૩૨૨૪ માં અલ્હાબાદ હાઈકોર્ટના તારીખ ૪-
૧૨-૧૯૬૭ ના ચુકાદા અને હુકમનામા પરથી સ્પેશિયલ લીવ દ્વારા અપીલ).

અપીલકર્તાઓ તરફથી એસ. સી. મનચંદા, એમ. એલ. ચિત્રવંશી અને એમ. વી.
ગોસ્વામી.

સામાવાળાઓ તરફથી જે. પી. ગોયલ, વી. સી. પરાશર અને શ્રીપાલ સિંહ.

કોર્ટનો ચુકાદો ન્યાયમૂર્તિ બેગ દ્વારા આપવામાં આવેલ.

અલ્હાબાદમાં કટરામાં મકાન નં. ૩૯૭ ના ૨/૩ હિસ્સાના ભાગલા અને
અલગ કબજા માટે વાદી સામાવાળાના દાવાને મંજૂર કરતા અલ્હાબાદ હાઈકોર્ટના
ચુકાદા અને હુકમનામા સામે સ્પેશિયલ લીવ દ્વારા પ્રતિવાદીની આ અપીલ છે.

વાદીએ ઓક્ટોબર, ૧૯૩૭ માં ગીરોના હુકમનામાના અમલ માટે કોર્ટના વેચાણમાં મકાનની હરાજી ખરીદનારનો એકમાત્ર વારસદાર હોવાનો દાવો કર્યો હતો. આ મકાન કલ્યાણ ચંદ કે જેઓ સમાન પૂર્વજ અને મૂળ માલિક હતા, તેમના એક પુત્રની પેઢીનું પ્રતિનિધિત્વ કરતા શારદા પ્રસાદ દ્વારા અને કલ્યાણ ચંદના બીજા પુત્રની પેઢીનું પ્રતિનિધિત્વ કરતા શિવ શંકર અને સંગમ લાલ દ્વારા ગીરવે મૂકવામાં આવ્યું હતું. કૃપા શંકર, જેઓ હવે બે અપીલકર્તાઓ, તેમની વિધવા અને પુત્ર દ્વારા પ્રતિનિધિત્વ ધરાવે છે, તેઓ સગીર હોવાનું કહેવાય છે, અને જોકે, તેમના ભાઈઓએ તેમના વતી કામ કર્યું હતું, પ્રતિવાદીઓએ આક્ષેપ કર્યો હતો કે લોન અને ગીરો કાનૂની જરૂરિયાતના અભાવે તેમના પર બંધનકર્તા નથી. કલ્યાણ ચંદનો પુત્ર શીતલ પ્રસાદ ગીરોખતમાં પક્ષકાર ન હતો. તેથી, શીતલ પ્રસાદનો હિસ્સો વેચાઈ ગયો છે તેમ કહી શકાય નહીં. ૧૨મી સપ્ટેમ્બર, ૧૯૩૮ ના રોજ, હરાજી ખરીદનાર દ્વારા પ્રતીકાત્મક કબજો લેવામાં આવ્યો હતો, અને, ફરીથી ૧૯૪૬ માં, હુકમનામાના અમલની કાર્યવાહીમાં. પરંતુ, આ મકાન અપીલકર્તા રાજ રાનીના પતિ અને અપીલકર્તા કાલી ચરણના પિતા કૃપા શંકરના કબજામાં ચાલુ રહ્યું. શીતલ પ્રસાદની વિધવા દેવિકા રાનીએ ૧૯૩૭ માં મકાનના ૧/૩ હિસ્સા પરના તેના અધિકારોની ઘોષણા માટે દાવો દાખલ કર્યો હતો, સિવિલ પ્રોસિજર કોડના ઓર્ડર ૨૧, નિયમ ૧૦૦ હેઠળના તેના વાંધાઓ ફગાવી દેવામાં આવ્યા પછી, અને ૨૨ જાન્યુઆરી, ૧૯૪૧ ના રોજ એપેલેટ કોર્ટમાંથી હુકમનામું મેળવ્યું હતું, જેના પરિણામે શીતલ પ્રસાદનો ૧/૩ હિસ્સો જતો રહ્યો હતો, જેને આપણી સમક્ષના દાવામાં પક્ષકાર બનાવવામાં આવી ન હતી. ૧૯૪૫

માં, સામાવાળા-હરાજી ખરીદનારે (હવે તેમના પુત્ર, સામાવાળા નં. ૧ દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલ) કૃપા શંકર અને અન્ય એક સામે અન્ય મકાનમાં ૨/૩ હિસ્સાના સંબંધમાં તેમના અધિકારોની ઘોષણા અને તે મકાનમાંથી કૃપા શંકર અને પ્રયાગ દાસને કાઢી મૂકવા માટે દાવો દાખલ કર્યો હતો. જો કે તે દાવો બીજા મકાનના સંબંધમાં હતો, પ્રતિવાદીઓએ આક્ષેપ કર્યો હતો કે, તે દાવામાં, હરાજી ખરીદનારે જણાવ્યું હતું કે આપણી સમક્ષના કેસમાં વિવાદિત મકાન પણ અતિક્રમણકર્તા તરીકે કૃપા શંકરના કબજામાં હતું. ૧૯૫૩ માં કૃપા શંકરનું અવસાન થયું અને તેમના વારસદારો તરીકે અપીલકર્તાઓ કબજામાં રહ્યા.

આપણી સમક્ષનો દાવો ૧૦મી ઓગસ્ટ, ૧૯૫૯ ના રોજ દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો. તેમાં એવો આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો હતો કે, જોકે હરાજી ખરીદનારે આખા મકાનનો કબજો મેળવી લીધો હતો, તેમ છતાં, શીતલ પ્રસાદની વિધવા શ્રીમતી દેવિકા રાનીનો ૧/૩ હિસ્સા પર કબજો ચાલુ રહ્યો હતો, તે ભાગ પરનો તેમનો દાવો સ્વીકારવામાં આવ્યો હોવાથી તે હવે વિવાદમાં નથી. પરંતુ, એવો આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો હતો કે હરાજી ખરીદનાર દેવિકા રાની સાથે મળીને મકાનના ૨/૩ ભાગ પર કબજો ધરાવે છે જેમનો મકાનમાં ૧/૩ હિસ્સો હતો. એવો પણ આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો હતો કે, દેવિકા રાનીના મૃત્યુ પછી, સંકટા પ્રસાદ નામનો એક પ્રતિવાદી નં. ૩, તેની તરફેણમાં ૧૯૫૩ ના બક્ષિસ-ખતના આધારે પોતાને ૧/૩ હિસ્સાનો માલિક તરીકે રજૂ કરવા લાગ્યો હતો, અને પ્રતિવાદી નં. ૧, રાજ રાની, એવું કહેતા ફરતા હતા કે સંકટા પ્રસાદે પ્રતિવાદી નં. ૨ કૃપા

શંકરની તરફેણમાં વેચાણ-ખત કરી આપ્યું છે. જોકે, દાવાના ફરરા ૮ માં એવો આક્ષેપ છે: "પ્રતિવાદીઓને ઉક્ત મકાનમાં ૨/૩ હિસ્સા સાથે જાતે અથવા અન્ય કોઈ વ્યક્તિ મારફતે કોઈ લેવાદેવા ન હતી અથવા તેઓ માલિકો તરીકે કોઈપણ સમયે ઉપરોક્ત મકાનના કોઈપણ ભાગના કબજામાં અથવા વપરાશમાં ન હતા". દાવામાં એવો પણ આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો છે કે વાદી-હરાજી ખરીદનારનો પુત્ર, અને તેના પહેલા હરાજી-ખરીદનાર મકાનના કબજામાં હતા. વધુમાં એવો આક્ષેપ છે કે "રાજ રાનીએ સંકટા પ્રસાદ, પ્રતિવાદી નં. ૩ સાથે મિલીભગત કરીને, ઉક્ત મકાનના ૧/૩ હિસ્સાના સંદર્ભમાં પ્રતિવાદી નં. ૨ ની તરફેણમાં ખોટું વેચાણ-ખત મેળવ્યું હતું અને ઉક્ત મકાનમાંના કેટલાક ભાડૂઆતોને ગેરમાર્ગે દોર્યા હતા અને તેમને વાદીને તેના હિસ્સાનું ભાડું ચૂકવતા ગેરકાયદેસર રીતે અટકાવ્યા હતા". વાદીએ, તેથી, આપણી સમક્ષના અપીલકર્તાઓ, પ્રતિવાદીઓ ૧ અને ૨ દ્વારા ખોટી રીતે વસૂલ કરવામાં આવેલી ભાડાની રકમો વસૂલવા માટે હકદાર હોવાનો દાવો કર્યો હતો. દાવાના ફરરા ૧૦ માં, એવું જણાવવામાં આવ્યું હતું કે પ્રતિવાદીઓએ મ્યુનિસિપલ બોર્ડને કોઈ કર ચૂકવ્યો ન હતો જેણે તેમની વસૂલાત માટે દાવાઓ દાખલ કરવા પડ્યા હતા જે મંજૂર કરવામાં આવ્યા હતા. વાદીએ, જોકે, આક્ષેપ કર્યો હતો કે તેણે વાદીના ૨/૩ હિસ્સા કરતાં વધારે હુકમનામાની રકમ ચૂકવી દીધી હતી. વાદીએ એવો પણ આક્ષેપ કર્યો હતો કે તેને મકાનની દેખરેખ રાખવામાં અને ભાડું વસૂલવામાં અડચણ ઉભી કરવામાં આવી રહી હતી. તેથી, વાદીના જણાવ્યા મુજબ, તેણે ૨૩ એપ્રિલ, ૧૯૫૯ ના રોજ પ્રતિવાદીઓને મિલકતના ભાગલા કરવા માટે નોટિસ આપવી પડી હતી. વાદીએ

આક્ષેપ કર્યો હતો કે દાવાનું કારણ "પ્રથમ ૧૯૫૬ માં વાદી માટે ઉભું થયું અને તે પછી દરેક મહિનાના અંતે જ્યારે પ્રતિવાદીઓએ ગેરકાયદેસર રીતે ભાડૂઆતો પાસેથી ભાડામાં વાદીનો હિસ્સો મેળવ્યો અને વાદીને ચૂકવ્યો નહીં અને ત્યારબાદ ૧૫-૧૧-૫૮ ના રોજ જ્યારે વાદીએ પ્રતિવાદીઓ વતી મ્યુનિસિપલ બોર્ડને વધારાની રકમ ચૂકવવી પડી અને ત્યારબાદ ૨૩-૪-૫૯ ના રોજ, અને છેલ્લે, મે, ૧૯૫૯ માં, જ્યારે પ્રતિવાદીઓએ આ કોર્ટના અધિકારક્ષેત્રમાં ઉક્ત મકાનમાં વાદીના હિસ્સાના ભાગલા કરવાનો ઇનકાર કર્યો અને આ કોર્ટને આ દાવો ચલાવવાનો અધિકારક્ષેત્ર છે".

પ્રતિવાદી-અપીલકર્તાઓએ ગીરો સાથેના કોઈપણ સંબંધનો ઇનકાર કર્યો હતો. દેખીતી રીતે, તેમનો કેસ એવો હતો કે રાજ રાની, અપીલકર્તા નં. ૧ ના પતિ અને કાલી ચરણ, અપીલકર્તા નં. ૨ ના પિતા, કથિત ગીરોના સમયે સગીર હતા અને તેમના ભાઈએ કોઈપણ કાનૂની જરૂરિયાત માટે નાણાં ઉછીના લીધા ન હોવાથી, તે કૃપા શંકર અથવા તેના વારસદારોને બંધનકર્તા નથી. વધુમાં, પ્રતિવાદીઓએ દલીલ કરી હતી કે, જો મકાન ગીરોના હુકમનામાના અમલમાં વેચવામાં આવ્યું હોય તો પણ, પ્રતિવાદીઓ-અપીલકર્તાઓ "ખુલ્લેઆમ વાદીના અધિકારોને નકારી રહ્યા છે અને ૧૨ વર્ષથી વધુ સમયથી મિલકત પર પ્રતિકૂળ કબજો અને વપરાશ ધરાવતા હતા જેથી જો વાદી અથવા તેના પુરોગામીઓને કોઈ અધિકાર હોત, તો પણ તે સમય-મર્યાદાના કાયદાના અમલ દ્વારા સમાપ્ત થઈ ગયો હતો".

ઉપર દર્શાવેલ પ્લીડિંગ્સ પર, ટ્રાયલ કોર્ટ માટે નક્કી કરવા માટેનો પ્રથમ પ્રશ્ન એ હતો કે શું વાદી પ્રતિવાદીઓ દ્વારા બેદખલીની દલીલ સાથે આવ્યો છે જેથી જૂના લિમિટેશન એક્ટનો અનુચ્છેદ ૧૪૨ આ કેસમાં લાગુ પડે, અથવા, શું પ્રતિવાદીઓએ પ્રતિકૂળ કબજાની દલીલ ઊભી કરી હોવાથી લિમિટેશન એક્ટના અનુચ્છેદ ૧૪૪ હેઠળ પોતાનો સાબિતીનો ભાર ઉતારવા માટે બેદખલી પ્રસ્થાપિત કરવી પડે? જૂના લિમિટેશન એક્ટની કલમ ૩ ને ધ્યાનમાં રાખીને, કોર્ટ માટે એ નક્કી કરવું ફરજિયાત હતું કે દાવો સમય-મર્યાદામાં દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો કે કેમ, ભલે સમય-મર્યાદાની દલીલ લેવામાં ન આવી હોય, જ્યારે પ્રશ્ન ઊભો કરવામાં આવ્યો હોય.

કલમ ૩(૧) ની જોગવાઈ હતી:

"૩(૧). કલમ ૪ થી ૨૪ (સહિત) માં સમાવિષ્ટ જોગવાઈઓને આધીન, નિર્ધારિત સમયગાળા પછી દાખલ કરવામાં આવેલ દરેક દાવો, કરવામાં આવેલી અપીલ અને કરવામાં આવેલી અરજી કાઢી નાખવામાં આવશે, ભલે બચાવ તરીકે સમય-મર્યાદા રજૂ કરવામાં આવી ન હોય".

કોર્ટે અપનાવવા માટેની સાચી પ્રક્રિયા માત્ર સમય-મર્યાદાના પ્રશ્ન પર મુદ્દો ઘડવાની જ નહીં પરંતુ તે અનુચ્છેદ ૧૪૨ દ્વારા સંચાલિત છે કે લિમિટેશન એક્ટના અનુચ્છેદ ૧૪૪ દ્વારા તે નક્કી કરવાની હતી. ટ્રાયલ કોર્ટે અનુચ્છેદ ૧૪૨ લાગુ પડતો હોવાનો સંકેત આપતો એક મુદ્દો ઘડ્યો હતો. આ મુદ્દો નં. ૨ હતો જે નીચે મુજબ ઘડવામાં આવ્યો હતો:

"શું દાવો સમય-મર્યાદાની અંદર છે"?

ટ્રાયલ કોર્ટે અવલોકન કર્યું: "એ પણ સાચું છે કે જો વાદીનો દાવો સમય-મર્યાદાની અંદર હોવાનું પ્રસ્થાપિત ન થાય, એટલે કે, જો વાદીનો કબજો ૧૨ વર્ષની અંદર પણ ન હોય, તો દાવો નિષ્ફળ જશે કારણ કે વાદીઓના અધિકારો પ્રતિવાદીઓ ૧ અને ૨ અથવા તેમના હિતના પુરોગામી, એટલે કે કૃપા શંકરના પ્રતિકૂળ કબજા દ્વારા નાશ પામ્યા હોવાનું માનવામાં આવશે". આ બધું દર્શાવે છે કે ટ્રાયલ કોર્ટ જૂના લિમિટેશન એક્ટનો અનુચ્છેદ ૧૪૨ લાગુ કરી રહી હતી. જોકે, ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલ એવું કોઈ તારણ અમને મળતું નથી કે શું વાદી મકાનના કોઈપણ ભાગ પર વાસ્તવિક અથવા માની લીધેલા કબજામાં હતો અને જો એમ હોય તો ક્યારે અને કેવી રીતે. જો અનુચ્છેદ ૧૪૨ લાગુ પડે છે, તો તેનો અર્થ એ કે વાદીએ કબજો ગુમાવ્યાની કબૂલાત કરી હતી. જો આવો કિસ્સો હોય, તો વાદીની સુનાવણી પર ટ્રાયલ કોર્ટનું નીચેનું તારણ અમને અકાળ લાગે છે:

"હવે એ નોંધવામાં આવશે કે એક તરફ વાદી અને બીજી તરફ અન્ય એક તૃતીયાંશ હિસ્સેદાર શ્રીમતી દેવકા અથવા તેના હિતના અનુગામી વચ્ચે કોઈ ભાગલા પડ્યા નથી. શ્રીમતી દેવકા કબૂલાતપૂર્વક કૃપા શંકરના સંબંધી હતા અને જો શ્રીમતી દેવકાએ કૃપા શંકરને તેના ૧/૩ હિસ્સાના રક્ષણ હેઠળ દાવાવાળી જગ્યામાં રહેવાનું ચાલુ રાખવા દીધું હોત તો તેમાં કંઈ અસામાન્ય નથી. મ્યુનિસિપલની સુસંગત રસીદો, ભાડૂઆતો સાથેના

મુકદ્દમા અને એકંદરે વાદીના માલિકી હકને લગતા દસ્તાવેજો; તે બધા વાદીના કેસને સમર્થન આપે છે".

તે ચુકાદા સામેની પ્રથમ અપીલમાં, ફરીથી લિમિટેશન એક્ટનો ક્યો અનુચ્છેદ કેસમાં લાગુ પડે છે તે નક્કી કરવામાં આવ્યું ન હતું. અમને એવું લાગે છે કે એપેલેટ કોર્ટ પણ નિર્ધારિત કરવા માટેના વાસ્તવિક પ્રશ્નને સમજી શકી ન હતી. તેણે કહ્યું:

"એવો આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો હતો કે કૃપા શંકરે મકાનનો કબજો લઈ લીધો હતો. અપીલકર્તાના વિદ્વાન વકીલે દલીલ કરી હતી કે આ દસ્તાવેજો દર્શાવે છે કે કૃપા શંકર આખા મકાન પર કબજો ધરાવતા હતા અને ભગવાન દાસે ક્યારેય તેના પર વાસ્તવિક કબજો મેળવ્યો ન હતો અને આ દાવામાં તેમને માત્ર પ્રતીકાત્મક કબજો સોંપવામાં આવ્યો હતો. એ ધ્યાનમાં રાખવું જોઈએ કે ભગવાન દાસ માત્ર ૨/૩ હિસ્સાના માલિક હતા અને ૧/૩ હિસ્સો શ્રીમતી દેવકીનો હતો, જે કૃપા શંકરના સગા કાકી હતા, અને જ્યાં સુધી ભગવાન દાસે તેમના હિસ્સાના ભાગલા ન કર્યા હોય, ત્યાં સુધી તેઓ મકાનના કોઈપણ ભાગ પર વાસ્તવિક કબજો મેળવી શકતા ન હતા અને તેથી તેમને માત્ર પ્રતીકાત્મક કબજો સોંપવામાં આવ્યો હતો. પ્રશ્ન માત્ર એટલો છે કે તે સંયુક્ત કબજામાં રહ્યો કે નહીં? અપીલકર્તાઓ તરફથી એવી દલીલ કરવામાં આવે છે કે તે કબજામાં ન હતો અને કૃપા શંકર ઓછામાં ઓછા ૧૯૪૫ થી પ્રતિકૂળ કબજામાં હતો,

અને આ દાવો ૧૯૫૯ માં દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો, એટલે કે ૧૨ વર્ષથી વધુ સમય પછી જ્યારે પ્રતિવાદી અપીલકર્તાઓએ પહેલેથી જ પ્રતિકૂળ કબજા દ્વારા તેમના માલિકી હકને પૂર્ણ કરી લીધો હતો. આ પ્રતીકાત્મક કબજો ૨૧મી નવેમ્બર, ૧૯૪૬ ના રોજ સોંપવામાં આવ્યો હતો. આ દાવો ૧૯૫૯ માં એટલે કે ૧૨ વર્ષથી વધુ સમય પછી દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો અને, તેથી, એ દલીલમાં વજન છે કે એ સાબિત થવું જોઈએ કે ભગવાન દાસ સંયુક્ત કબજામાં હતા. ભગવાન દાસ શ્રીમતી દેવકી સાથે સહ-હિસ્સેદાર હતા. શ્રીમતી દેવકીનો હિસ્સો છેવટે ૧૯૫૭ માં પ્રતિવાદી અપીલકર્તા પાસે આવ્યો અને તેથી ૧૯૫૭ માં પ્રતિવાદી અપીલકર્તા વાદી સામાવાળા સાથે સહ-હિસ્સેદાર બન્યા. ૧૯૫૭ માં, ૧૨ વર્ષ પસાર થયા ન હતા અને જો એવું માની લેવામાં આવે કે ભગવાન દાસ અથવા વાદી સામાવાળા સંયુક્ત કબજામાં ન હતા, તો પણ ૧૯૫૭ માં તેમનો અધિકાર સમાપ્ત થયો ન હતો. ભારતીય સુપ્રિમ કોર્ટ દ્વારા પી. લક્ષ્મી રેડ્ડી વિ. એલ. લક્ષ્મી રેડ્ડી (૧૯૫૭ એ.આઈ.આર. સુપ્રિમ કોર્ટ ૩૧૪ માં) ના કેસમાં એવું અવલોકન કરવામાં આવ્યું હતું કે, 'સહ-વારસદારના કાયદેસરના માલિકી હકને પોતાના પ્રતિકૂળ કબજા દ્વારા વિસ્થાપિત કરવાનો દાવો કરનાર વ્યક્તિ પર બેદખલી સાબિત કરવાનો બોજ છે'."

જો વાદીનો એવો દાવો હતો કે પ્રતિવાદીઓએ તેને બેદખલ કરી દીધો છે, તો પ્રતિવાદીઓ સહ-હિસ્સેદારનું પ્રતિનિધિત્વ કરે છે કે નહીં તેનાથી કોઈ ફરક

પડતો નથી. તે કિસ્સામાં, વાદીનો કેસ ચોક્કસપણે એવો ગણાશે જેમાં બેદખલીનો દાવો કરવામાં આવ્યો હોય. આપણી સમક્ષના કેસમાં, એવું જણાય છે કે વાદીના એ દાવા પર કે તે ગીરોમાં પક્ષકાર હતો, મિલકતમાં તેના હકોના વેચાણ અને હરાજી ખરીદનારને કબજો સોંપવા સાથે કૃપા શંકરના અધિકારોનો અંત આવ્યો હતો. તેના વારસદારો માત્ર પ્રતિકૂળ કબજામાં હોઈ શકે છે અને વાદીના પોતાના દાવા મુજબ કૃપા શંકર દ્વારા હક ધરાવી શકે નહીં. હકીકતમાં, તેઓએ કૃપા શંકર દ્વારા હક ધરાવવાનો દાવો કર્યો નથી. કોઈપણ કિસ્સામાં, દાવામાં કરવામાં આવેલા આક્ષેપો અમને એવા આક્ષેપ સમાન લાગે છે કે, તેમની પોતાની માલિકીનો દાવો કરીને અને ભાડૂઆતોને વાદીને ભાડું ન ચૂકવવા માટે પ્રેરિત કરીને, પ્રતિવાદીઓએ વાદીને બેદખલ કરી દીધો હતો. આવા કિસ્સામાં, જો વાસ્તવિક કબજો ધરાવનાર પ્રતિવાદીને શરૂઆતમાં સહ-હિસ્સેદાર માની શકાય, તો પણ વાદી ખરેખર એવો દાવો કરતો હશે કે સહ-હિસ્સેદારે તેને બેદખલ કર્યો છે અથવા બહાર કાઢ્યો છે. તેથી, દાવામાં બેદખલીની કબૂલાત કરવામાં આવી હોવાથી, બેદખલી બાર વર્ષની અંદર થઈ હતી તેવો પોતાનો કેસ સાબિત કરવાનો ભાર વાદી પર રહેશે. અન્ય કોઈપણ દૃષ્ટિકોણથી, ભૂતપૂર્વ લિમિટેશન એક્ટના અનુચ્છેદ ૧૪૨ અને ૧૪૪ વચ્ચેનો તફાવત, જે આ કેસમાં મહત્વપૂર્ણ છે, તે અદૃશ્ય થઈ જશે.

સહ-હિસ્સેદારો વચ્ચેના એક કેસમાં, બિંધ્યાચલ ચંદ અને અન્ય વિ. રામ ગરીબ ચંદ અને અન્ય (૧) માં અલ્હાબાદ હાઈકોર્ટની કુલ બેન્ચે તે મુશ્કેલીઓની

તપાસ કરી હતી જે ત્યારે ઉદભવે છે જ્યારે એક સહ-હિસ્સેદાર બીજા પર દાવો કરે છે કે તેને બેદખલ કરવામાં આવ્યો છે. મુખ્ય ન્યાયમૂર્તિ સુલેમાને ધ્યાન દોર્યું હતું કે અનુચ્છેદ ૧૪૪ એ શેષ અનુચ્છેદ છે જે સ્થાવર મિલકતના કબજા માટેના દાવાઓને લાગુ પડે છે જે અન્યત્ર આવી શકતા નથી. અનુચ્છેદ ૧૪૨ અને ૧૪૪ વચ્ચેના તફાવત અંગે, તેમણે અવલોકન કર્યું (પૃષ્ઠ ૯૯૭ પર):

"કોઈ શંકા નથી કે ઘણા કિસ્સાઓમાં તફાવત ખૂબ જ સૂક્ષ્મ હોય છે, અને કબજો ગુમાવવો અને પ્રતિકૂળ કબજા વચ્ચેની ભેદરેખા પાતળી હોય છે. પરંતુ, દરેક કિસ્સામાં પ્રશ્ન સાબિતીના ભારનો હોય છે, અને જ્યારે વાદી પોતે કબજો ગુમાવ્યાની કબૂલાત કરે છે, ત્યારે તેના માટે બાર વર્ષની અંદર પોતાનો કબજો પ્રસ્થાપિત કરવો ફરજિયાત છે".

તેમણે આગળ ધ્યાન દોર્યું (પૃષ્ઠ ૯૯૮ પર):

"સામાન્ય રીતે, એક સહ-માલિકનો કબજો, જે આખી મિલકતના સંયુક્ત કબજા માટે હકદાર છે, તે તેના માલિકી હકનો સંદર્ભ આપે છે, અને તે કોર્ટને એવું માની લેવા માટે કહી શકતો નથી કે તેનો કબજો ગેરકાયદેસર હતો અથવા અન્ય સહ-માલિક માટે પ્રતિકૂળ હતો. તે પરથી એ ફલિત થાય છે કે જો એક સહ-માલિક સંયુક્ત મિલકતના વાસ્તવિક કબજામાં હોય, અને બીજો સહ-માલિક કાં તો ગેરહાજર હોય અથવા વાસ્તવિક કબજામાં ન હોય, તો બાદમાંનો સહ-માલિક તેના સહ-માલિક દ્વારા તેની મિલકતના માની લીધેલા કબજામાં રહેશે. પ્રથમ દષ્ટિએ એવો કોઈ કિસ્સો

નહીં હોય, જ્યાં એક સહ-માલિકનો કબજો ગેરકાયદેસર હોય અને અન્ય સહ-માલિક માટે આવશ્યકપણે પ્રતિકૂળ હોય. એવી ધારણા રહેશે કે તેઓ બંને સંયુક્ત કબજામાં છે. પરંતુ, એ નકારી શકાય નહીં કે એક સહ-માલિક અન્ય સહ-માલિકને બેદખલ કરી શકે છે અને સંયુક્ત મિલકત પર પ્રતિકૂળ કબજો જમાવી શકે છે. તેથી, જો વાદી, એક સહ-માલિક, કબૂલ કરે છે કે તેને બેદખલ કરવામાં આવ્યો છે અને તે, કોઈપણ સંજોગોમાં, દાવા પહેલાના ટૂંકા સમયગાળા માટે, તેના સહ-માલિકનો કબજો તેના માટે પ્રતિકૂળ હતો, તો તે તેની તરફેણમાં સંયુક્ત કબજાની માત્ર ધારણા પર આધાર રાખી શકતો નથી અને અન્ય કોઈપણ સંજોગો દર્શાવ્યા વિના સફળ થઈ શકતો નથી".

વિદ્વાન મુખ્ય ન્યાયમૂર્તિના નીચેના અવલોકનો પણ ઉપયોગી છે (પૃષ્ઠ ૯૯૮ પર) :

"વ્યક્તિગત રીતે કહીએ તો, હું નથી માનતો કે વાદી પોતાના દાવાનો ચતુરાઈપૂર્વક મુસદ્દો તૈયાર કરીને સાબિતીના ભારને ટાળી શકે છે જે અનુચ્છેદ ૧૪૨ એ વ્યક્તિ પર લાદે છે જે કબજો ગુમાવવાના આધારે કબજા માટે દાવો કરી રહ્યો છે. જ્યારે વાદી ખોટો આક્ષેપ કરે છે કે તે કબજામાં છે અને એવી દાદ માંગે છે, જેના માટે કબજો ધરાવતો માલિક હકદાર છે, દા.ત., ભાગલા માટે, મનાઈ હુકમ માટે, સંયુક્ત કબજા માટે, વગેરે, અને એવું જણાય છે કે તે ખરેખર કબજામાં ન હતો પરંતુ તેને

બેદખલ કરવામાં આવ્યો હતો, તો તકનીકી રીતે કહીએ તો, દાવો સ્પેસિફિક રિલીફ એક્ટની કલમ ૪૨ હેઠળ આવશે અને એ આધારે કાઢી નાખવામાં આવશે કે તેણે પરિણામલક્ષી દાદ માંગવાનું ટાળ્યું હતું અને પોતાનો કેસ સાબિત કરવામાં નિષ્ફળ રહ્યો હતો. પરંતુ, કોર્ટ તેને તેનો આધાર બદલવાની મંજૂરી આપી શકે છે અને તેના દાવાને બેદખલીના આધારે કબજો પાછો મેળવવાના દાવા તરીકે ગણીને કબજા માટેનું હુકમનામું આપી શકે છે, જો કે તે એ દર્શાવવામાં સફળ થાય કે તેની બેદખલી ૧૨ વર્ષની અંદર થઈ હતી".

અમને એવું લાગે છે કે, આપણી સમક્ષના વર્તમાન કેસમાં, હાઈકોર્ટ, તેની સમક્ષની સેકન્ડ અપીલમાં, બાર વર્ષની અંદર વાદીના વાસ્તવિક અથવા તો માની લીધેલા કબજાના નિર્ણાયક પ્રશ્નને નક્કી કરવામાં નિષ્ફળ ગઈ. તેણે કહ્યું:

"મારી સમક્ષ એવી દલીલ કરવામાં આવી છે કે ૧૯૪૫ ના દાવા નં. ૫૭ ના હુકમનામા પછી કૃપા શંકરનો કબજો પ્રતિકૂળ બની ગયો હતો અને, ભાગલા માટેનો દાવો હુકમનામાની તારીખથી ૧૨ વર્ષમાં દાખલ કરવામાં આવ્યો ન હોવાથી, દાવો સમય-મર્યાદાથી બાધિત હતો. આ મુદ્દા પર મારી સમક્ષ મોટી સંખ્યામાં સત્તાવાળાઓ (ચુકાદાઓ) ટાંકવામાં આવ્યા હતા. એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે જો અવિભાજિત હિન્દુ કુટુંબનો સભ્ય તેનો અવિભાજિત હિસ્સો વેચે છે અને ખરીદનાર હસ્તાંતરણની તારીખથી ૧૨ વર્ષની અંદર તેના હિસ્સા પર ભાગલા અને કબજા માટે દાવો લાવતો

નથી, તો વેચનાર અને અન્ય તમામ સહ-ભાગીદારોનો કબજો પ્રતિકૂળ બનશે અને હસ્તાંતરણની તારીખથી ૧૨ વર્ષ પૂરા થયા પછી ભાગલા માટેનો દાવો સમય-મર્યાદાથી બાધિત થશે. અપીલકર્તાના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા ટાંકવામાં આવેલા કેટલાક ચુકાદાઓ, જેનો સંદર્ભ આપવો હું જરૂરી માનતો નથી, તે તેમની દલીલને સમર્થન આપતા હોય તેવું લાગે છે. જોકે, સામાવાળાના વિદ્વાન વકીલે મારી સમક્ષ સુપ્રિમ કોર્ટનો માણિક્યલા રાવ વિ. નરસિંહાસ્વામી (એ.આઈ.આર. ૧૯૬૬ સુપ્રિમ કોર્ટ ૪૭૦) નો લેટેસ્ટ કેસ ટાંક્યો છે".

હાઈકોર્ટે જેના પર આધાર રાખ્યો હતો તે કેસ બે આધારો પર અલગ તારવી શકાય છે: પ્રથમ, તે એવો કેસ ન હતો જ્યાં વાદીએ દાવાની પ્લીડિંગ્સ પરથી એવો દાવો કર્યો હોય કે કબજો ધરાવનાર કથિત સહ-હિસ્સેદાર વાદીના અધિકારોનો ઇનકાર કરી રહ્યો છે તેવું કહીને બેદખલી અથવા હકાલપટ્ટીની કબૂલાત કરી હોવાનું યોગ્ય રીતે કહી શકાય; અને બીજું, પ્રતીકાત્મક કબજાની સોંપણીએ પ્રતિકૂળ કબજામાં અડચણ ઉભી કરી હોવાનું કહેવાય છે, તેથી તે સતત બાર વર્ષ માટે ન હોઈ શકે. આપણી સમક્ષના કેસમાં, જો સહ-હિસ્સેદારને પ્રતીકાત્મક કબજાની સોંપણી કોઈપણ પ્રતિકૂળ કબજામાં અડચણ ઉભી કરે છે તેમ કહી શકાય તો પણ, તે અડચણ ૧૨ વર્ષ પછી થઈ હતી. તેથી, વાદીની એ ફરજ હતી કે તે નક્કર પુરાવા દ્વારા દર્શાવે કે કેવી રીતે, ભાડું મેળવીને અથવા પ્રતિવાદીઓ દ્વારા કબૂલાતથી અથવા અન્યથા, તે અથવા તેના હિતના પુરોગામી

વિવાદિત મકાન પર માલિક તરીકે અથવા પ્રતિવાદીઓ સાથે સહ-હિસ્સેદાર તરીકે વાસ્તવિક અથવા માની લીધેલા કબજામાં ગણી શકાય.

અમે અવલોકન કરી શકીએ છીએ કે લિમિટેશન એક્ટનો અનુચ્છેદ ૧૪૨ અથવા અનુચ્છેદ ૧૪૪ કેસમાં લાગુ પડે છે કે કેમ તે નક્કી કરવામાં મુશ્કેલી, જે ખરેખર પ્લીડિંગ્સના અર્થઘટન પર આધાર રાખે છે, તેને ૧૯૬૩ ના લિમિટેશન એક્ટમાં કલમ ૬૪ અને ૬૫ માં વધુ સ્પષ્ટ સ્થિતિ દ્વારા દૂર કરવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો હતો. આ ફેરફાર માટે આપવામાં આવેલા કારણો નીચે મુજબ હતા:

"હાલના કાયદાના અનુચ્છેદ ૧૪૨ અને ૧૪૪ એ મિલકતના માલિકો દ્વારા કબજા માટેના દાવાઓના સંબંધમાં ઘણી મૂંઝવણ ઉભી કરી છે. સૂચિત અનુચ્છેદ ૬૪ એ અનુચ્છેદ ૧૪૨ નું સ્થાન લે છે, પરંતુ તે કબજા આધારિત માલિકી હક પર આધારિત દાવા પૂરતો મર્યાદિત છે જેથી મિલકતનો માલિક મિલકત પરનો પોતાનો અધિકાર ત્યાં સુધી ગુમાવતો નથી જ્યાં સુધી કબજો ધરાવતો પ્રતિવાદી પ્રતિકૂળ કબજો સાબિત કરવામાં સક્ષમ ન થાય".

બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, અગાઉના લિમિટેશન એક્ટ દ્વારા સંચાલિત કેસોમાં, કોઈપણ સંજોગોમાં, માલિકી હક પર આધારિત દાવાઓમાં કબજો ગુમાવ્યાની કબૂલાત કરનાર વાદીએ સાબિત કરવું પડતું હતું કે તે બાર વર્ષની અંદર વાસ્તવિક અથવા માની લીધેલા કબજામાં હતો. તેથી, કાયદામાં ફેરફાર

કરવામાં આવ્યો. અમે, જોકે, ૧૯૬૩ ના કાયદા હેઠળ સમય-મર્યાદાના સુધારેલા કાયદા હેઠળની ચોક્કસ સ્થિતિની તપાસ અથવા નિર્ધારણ અહીં કરવા માંગતા નથી.

પરિણામ એ છે કે, આપણી સમક્ષના કેસમાં, વાદીએ સાબિત કરવું પડતું હતું કે તે બાર વર્ષની અંદર વાસ્તવિક અથવા માની લીધેલા કબજામાં હતો. જો તે સાબિત કરે કે તે ભાડું વસૂલ કરીને અથવા અન્યથા બાર વર્ષની અંદર માની લીધેલા કબજામાં હતો તો તે પૂરતું રહેશે. હાઇકોર્ટ અથવા તાબાની અદાલતો દ્વારા તે અસર માટે કોઈ તારણ આપવામાં આવ્યું નથી.

અમે, તેથી, આ અપીલ મંજૂર કરીએ છીએ, હાઇકોર્ટ અને પ્રથમ એપેલેટ કોર્ટના ચુકાદાઓ અને હુકમોને રદ કરીએ છીએ. અમે પ્રથમ એપેલેટ કોર્ટમાં કેસ પાછો મોકલીએ છીએ, જે હકીકતની અંતિમ અદાલત છે, જે અગાઉથી જ રેકૉર્ડ પર રહેલા પુરાવા પરથી નક્કી કરશે કે શું વાદી દાવો દાખલ કર્યાના બાર વર્ષની અંદર વાસ્તવિક અથવા માની લીધેલા કબજામાં હતો. જો વાદી તે પ્રસ્થાપિત કરી શકે, તો દાવો મંજૂર કરવો પડશે. અન્યથા, દાવો નિષ્ફળ જશે. ખર્ચ પરિણામો પર આધાર રાખશે.

એસ.આર.

અપીલ મંજૂર કરવામાં આવી

અને કેસ પાછો મોકલવામાં આવ્યો.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.